

גליון 44
ה'תש"פ

פרשת
וישב

גליון שז"ת

וַיְבָרֶךְ וַיִּשְׁבַּח
וַיְהַלֵּל וַיִּשְׁתַּבַּח

עניני חנוכה - ג

שאלות שנשאלנו והשבנו בס"ד
ממה שחננו ה' בחמלתו יתברך
אודן נזרית
החונה בעיד האבות באר שבע תובב"א

תוכן הענינים

סימן י.....ג

בחורי ישיבה ספרדים אינם חייבים מן הדין בהדלקת נרות חנוכה, משום שיוצאים בהדלקת הנרות של הוריהם. ואפילו בחור שאין הוריו מדליקים עליו, או שמדליקים זמן רב אחרי צאת הכוכבים יוצא בהדלקת הישיבה, ולא ידליק בברכה בישיבה לפני שמדליקים הוריו, אמנם אם רצה להדליק לפני שמדליקים בישיבה ולפני שמדליקים הוריו אין מזניחין אותו. אמנם אם הורי בחור הישיבה דרים בחו"ל כגון בארצות הברית וכדו', שזמן ההדלקה אינו כזמן ההדלקה בא"י, רשאי להדליק בברכה קודם שהדליקו הוריו.

סימן יא.....ו

המתארח בבית אביו בשבת קודש ואינו מתכנן לשוב לביתו כלל במהלך השבת, אינו צריך להדליק נר בביתו כלל, ואף כשיוצא מביתו אחר פלג המנחה, כיוון דבנר חנוכה העיקר הוא מקום הלינה, ולכן מדליק במקום שבו ישן, דהיינו בבית אביו, אמנם אם מדליק בחוץ ויוצא אחר פלג המנחה רשאי לדליק בביתו אחר פלג המנחה קודם שיוצא.

סימן יב.....ח

אין להפריש חלה בברכה מעיסה המיועדת לטיגון ואף כשיש בה שיעור המצטרך בהפרשת חלה. מכל מקום, ראוי להפריש חלה מעיסה זו אך ללא ברכה, ויכול להרהר הברכה בלבד. אמנם, באופן שבו נטל חלק מן העיסה הנ"ל בכדי לאפותה, ואפילו אם לקח פת הקטנה מאוד משיעור חלה, אותה פת מחייבת את כל העיסה בחלה.

סימן יג.....יא

בליל טבילה שחל בחנוכה, הנכון הוא שתמתין האשה לשהות בבית כשהבעל ידליק נרות חנוכה בצאת הכוכבים, ולאחר מכן תלך האשה לטבול, אמנם אם האשה מוכרחת לילך לטבילה תחילה, רשאי הבעל להמתין לאשתו להדליק נרות החנוכה לכשתחזור לביתה, אלא אם כן יודע שמסכמת האשה בלב שלם שבעלה ידליק הנרות בזמן צאת הכוכבים, אף שלא בנוכחותה.

סימן יד.....יג

יש אומרים שיש לבעל נפש למנוע מלשמש עם אשתו בחנוכה, וכל זה דוקא באופן שאשתו מסכימה בלב שלם לכך, ואינו בא לידי הרהור ח"ו, ומצד ההלכה מותר לשמש עם אשתו בחנוכה, ולא נאמרו דברים אלו אלא למצניעיהן, ולא כל הרוצה ליטול את השם יטול.

מפתחות.....יז

גיליון שו"ת

והדלקת נרות חנוכה

טפ"ו

הרב אהרן נזרית שליט"א

ניתן להקדיש פרשיות
לברכה והצלחה
ולעילוי נשמת זכיו"ב
פרטים בטל:
0506491414
0509013000

גדפיקה ועימוד:
א.ש. אשדוד
052-7627127

למעוניינים ניתן לקבל גיליון זה וכן את הגליונות:

שיחות חיזוק; אישיחה בחוקיך; אישיחה בחוקיך בהלכה; מהמחבר במייל: toraoren@gmail.com
כמו כן ניתן להשיג ספרי המחבר סדרות הספרים: שיחות חיזוק (ה' כרכים); אישיחה בחוקיך (ה' כרכים);
קול חתן; קול שמחה; ומארז דיסקים 'שיעורי יגדיל תורה' בטל: 0506491414, 0509013000

סימן י

(שו"ע אורח חיים תרע"ז ס"א)

שאלה:

נשאלתי בעניין נרות חנוכה בדין אכסנאי, לגבי בחור ישיבה שאין לו הורים שמדליקים עליו, כגון יתום או שהם רחוקים מדרך התורה והמצוות, האם יכול להדליק בישיבה בברכה, וכן אם הוריו מדליקים, רק שהם מדליקים זמן רב אחר צאת הכוכבים האם יכול להדליק בצאת הכוכבים בברכה.

תשובה:

בחורי ישיבה ספרדים אינם חייבים מן הדין בהדלקת נרות חנוכה, משום שיוצאים בהדלקת הנרות של הוריהם. ואפילו בחור שאין הוריו מדליקים עליו, או שמדליקים זמן רב אחרי צאת הכוכבים יוצא בהדלקת הישיבה, ולא ידליק בברכה בישיבה לפני שמדליקים הוריו, אמנם אם רצה להדליק לפני שמדליקים בישיבה ולפני שמדליקים הוריו אין מזניחין אותו. אמנם אם הורי בחור הישיבה דרים בחו"ל כגון בארצות הברית וכדו', שזמן ההדלקה אינו כזמן ההדלקה בא"י, רשאי להדליק בברכה קודם שהדליקו הוריו.

א. שנינו בגמ' (שבת כג.) אמר רב ששת, אכסנאי חייב בנר חנוכה. אמר רבי זירא מריש כי הוינא בי רב משתתפנא בפריטי בהדי אושפיזי, לבתר דנסיבנא איתתא אמינא השתא ודאי לא צריכנא, דקא מדלקי עלי בגו ביתאי. (ופרש"י, לבתר דנסיבנא ופעמים שהיתי אכסנאי ללמוד תורה). וכן פסקו הטור והשו"ע (סימן תרע"ז סעיף א') "אכסנאי שאין מדליקים עליו בביתו, אינו יוצא ידי חובת הדלקת נרות חנוכה בשל בעל הבית, אלא צריך לתת פרוטה לבעל הבית להשתתף עמו בשמן של נר חנוכה. ואם מדליקים עליו בביתו אינו צריך יותר. ואם יש לו פתח פתוח לעצמו צריך להדליק בפתחו". ע"כ. ובאר

בחזון עובדיה (חנוכה עמוד קמ"ד) דהא דרבי זירא היה משתתף בפריטי לפני נישואיו ולא היה יוצא ידי חובה בהדלקת הוריו, צ"ל שנפטרו הוריו בעודו בחור, וכמו שאמרו בירושלמי קידושין (פ"א הלכה ז') (ר' זירא הוה מצער ואמר הלואי היה לי אבא ואמא דאוקרינון ואירש גן עדן, כד שמע אלין אולפנייא, אמר בריך רחמנא דלית לי אבא ואמא". ע"ש. ועיין תוס' חולין (מו. בד"ה "ערוקאי") ודו"ק. וראיתי בקונטרס להודות להלל לגר"ח סופר שליט"א שהביא דבתלמודא דידן (מ"ק כ.) משמע לגירסא אחת שר' זירא דן עם אביו. ועיין בכ"ז בספר שלמי תודה (סי' יט).

והנה בחזון עובדיה (שם) מובא שני טעמים עיקרים, לפטור מדינא בחור ישיבה בהדלקת נרות חנוכה. טעם ראשון הוא מה שאביו ואמו מדליקים עליו בביתו, ומקור הדברים כתב במחזור ויטרי (סימן רל"ח) וז"ל "ובחורים הבאים למקום אחר ללמוד תורה חוץ לביתם, או אורח, אינו צריך להשתתף בפרוטה אם יודע שאשתו או אביו ואמו מדליקים במקומם". עכ"ל. וכ"כ בספר הפרנס (סי' קנ"ב). וכ"כ במפתחות ספר התרומה (סי' רכ"ט) בזה"ל "ותלמידים ההולכים ללמוד חוץ לביתם, וכן אורח, אינם צריכם בחנוכה להדליק או להשתתף בנר, אם יודע שאביו או אמו מדליקים עליו במקומו, וכדאמר ר' זירא כיון דנסיבנא לא צריכנא להשתתף בהדי אושפזאי, כיון דקא מדלקי עלי בגו ביתאי. ע"כ. ועוד כתב בחזון עובדיה (שם עמ' קמ"ח) שגם בחורי הישיבות כשיוצאים לחופש בימי החגים חוזרים ישר לבית הוריהם וסמוכים על שולחנם, ואינם נמצאים בישיבה רחוק מבית הוריהם אלא בתקופת הלימודים. מלבד מה שהוריהם משלמים במלא כספם להנהלת הישיבה על החזקתם את בניהם, ועל ארוחתם ארוחת תמיד,

שאינה צריכה. וכן פסק בנ"ד המשנה ברורה (ס' תרע"ז ס"ק ט"ז), וכ"כ בשו"ת מנחת שלמה ח"ב (ס' נא) בד"ה "גם מבואר", ע"ש.

ב. ועד טעם מצאנו בפוסקים לפטור בחור ישיבה מהדלקת נרות חנוכה, ראשון כתבו הגאון רבי אברהם לוי בשו"ת גינת ורדים בקונטרס גן המלך (סימן מא') שזה שאמרו אכסנאי צריך להשתתף עם בעל הבית בפרוטות, ואם יש לו חדר עצמו צריך להדליק בפני עצמו, הני מילי באכסנאי שמשלם לבעל הבית כל הוצאות אכילה ושתייה ושאר דברים, על כל דבר בפני עצמו. אבל אם האכסנאי סמוך לגמרי על שולחן בעל הבית, מפתו יאכל ומכוסו ישתה, אין צריך לזה כלל, כי בעל הבית שמהנה את אורחו לכל צרכיו וכל מחסורו עליו, הלא הוא גם יזכה לו במקצת דמי הנרות והשמן של חנוכה, וגם אין בזה חשדא כלל במה שאינו מדליק בפתח חדרו המיוחד לו, כיון שידוע הוא לכל שהוא סמוך על שולחן בעל הבית. ואפילו אם יש לו לאורח חדר שאינו בתוך ביתו של בעל הבית יש להקל, ואין בזה משום חשד, כיון שידוע שהוא שאכסנאי זה מתארח אצל בעל הבית פלוני וסמוך על שולחנו. ואין זה דומה לבית שיש לו שני פתחים שצריך להדליק בשניהם משום חשד. עכת"ד. הביאו בספר יד אהרן, והרב מועד לכל חי (סי' כז אות מט), והגאון מהרש"ם בדעת תורה (ר"ס תרע"ז), וכן פסק בשולחן ערוך הרב (סימן רסג סעיף ט), ועוד, וכתב ע"ז הרב אבולעפיא בספרו פני יצחק (ח"ו דף לד ע"א) שחילוק גן המלך הוא מוסבר ומוטעם בטעם לשבח. [ובשו"ת יחזקאל דעת (ח"ו סימן מ"ג) הוסיף הילכך בית המדרש נחשב גם לענין זה כדירתם של בחורי הישיבה, ומכיון שהם נסמכים על שלחן ראשי ומשגיחי הישיבה, שפיר יוצאים בזה ידי חובת הדלקת נרות חנוכה. ואם נפשך לומר, יש לומר שהבחורים יוצאים ידי חובה בהדלקת נרות חנוכה של ראשי ומשגיחי הישיבה בביתם, שנחשבים הם

במשך כל ימות השנה, והא ודאי דבכה"ג חשובים סמוכים על שולחן הוריהם. הלכך פטורים הם מלהדליק נרות חנוכה, ומלהשתתף עם הנהלת הישיבה. ושכן פסק הגרש"ז אויערבך זצ"ל הובא בספר שלמי מועד (עמוד ר"ג) וז"ל "בחורי ישיבה ספרדים, אף בהיותם דרים בישיבה אינם צריכים להדליק נר חנוכה אלא יוצאים ידי חובתם בהדלקת נר חנוכה של אביהם בביתם. ואם ירצו להחמיר להדליק, לא יברכו, ואם בירכו ברכתם לבטלה". ובשו"ת אור לציון (ח"ד הערות פרק מ"ז הערה א) הוסיף "שהרי כשהם חולים או כשיש סיבה אחרת שלא יכולים להיות בישיבה הרי הם חוזרים לביתם, ולא יצאו מביתם אלא כדי ללמוד בישיבה באותו הזמן, וא"כ חשובים הם סמוכים על שולחן הוריהם".

אלא דלפי טעם זה, אם הוריו אינם מדליקים עליו, כגון שהוא יתום או שאינם שומרי תורה ומצוות, וכן אם יודע שאינם מדליקים בזמם צאת הכוכבים אלא חצי שעה אחרי ויותר, רשאי, שהרי לא יוצא בהדלקתם. ולא חשיב ברכה שאינה צריכה, וכדמוכח ממ"ש בשו"ת פרי הארץ (ח"א ס' ט' דף ו' ריש ע"ד) בהסבר דברי מרן שאינו יכול לומר שאינו רוצה לצאת בהדלקת וברכת בני ביתו, כי בכל לילה יש לנו לחוש שמא כבר הקדימו אנשי ביתו והדליקו עליו ויצא ידי חובתו. א"כ איך יכול זה להדליק בברכה, ולא תהיה ברכתו לבטלה? ע"כ. מוכח שאף לדעת מרן כשהדבר ברור שלא הקדימוהו בהדלקת נר חנוכה כבנ"ד, רשאי להקדים ולהדליק בברכה. כן דייק בחזון עובדיה (עמ' ק"ג), והביא שכ"כ בשו"ת רב פעלים ח"ב (סימן נ'), שלפי מ"ש בברכי יוסף (סי' תרע"ז) בדעת מרן, י"ל שאם עדיין לא ברכה והדליקה אשתו, רשאי לברך ולהדליק קודם שתדליק אשתו, ואין בזה חשש לברכה שאינה צריכה. וכן בנרות שבת רשאי להקדים בעל הבית לפני שתדליק אשתו, ולהדליק נרות שבת בחדר השינה שלו, ואין בזה חשש לברכה

כבני ביתם, וכמ"ש המגן אברהם (ר"ס תרעז).
וכן בהדלקת נרות חנוכה בחדר האוכל. עיי"ש].
והשתא לפי טעם זה כיון שיוצאים ידי חובה
בהדלקה של הישיבה גם בחור שאין הוריו
מדליקים עליו או שמדליקים מאוחר, יוצא ידי
חובה בהדלקת נרות של הישיבה.

ג. אלא שבחזון עובדיה (שם עמ' ק"ג) חידש
שבחור ישיבה שהוריו דרים בחו"ל, רשאי
להדליק בעצמו בברכה. וז"ל "ומיהו נ"ל
שבחור ישיבה בא"י שהוריו בארצות הברית
שהדבר ברור שבעת צאת הכוכבים בא"י, עוד
לא הדליקו הוריו נר חנוכה, אם ירצה להדליק
נ"ח בעצמו, רשאי לברך "להדליק נר חנוכה",
וכדמוכח וכו'. והשתא כיון דאמרינן דהבחורים
יוצאים ידי חובה בהדלקה בישיבה, מאי שנא
בחור שהוריו דרים בחו"ל שרשאי להדליק
בברכה, מבחור ישיבה שהוריו לא מדליקים
עליו או שמדליקים יותר מאוחר, הרי שניהם
לומדים באותה ישיבה, ולשניהם ראש הישיבה
מקנה זכות בשמן, והחזון עובדיה גופיה כתב
(שם עמ' קמ"ט) "אשר על כן אם ירצו בחורי
ישיבה להחמיר על עצמם ולהדליק נרות חנוכה
בחדריהם, אינם רשאים לברך, שיש בזה חשש
ברכה לבטלה", עיי"ש ראייתו.

ומה שנראה לענ"ד לבאר בכל זה דבחור
ישיבה שאין הוריו מדליקים עליו, או שהוריו
מדליקים זמן רב אחר צאת הכוכבים, רשאי
להדליק בברכה היכא שיש לו פתח בפני
עצמו. ואע"ג שיכול לצאת ידי חובה בהדלקה
בישיבה, מ"מ נראה דהאי הדלקה עניינה לכל
היותר כדין אכסנאי, שהרי הראש ישיבה מקנה
במתנה גמורה השמן והפתילות, וכמ"ש
הרשב"א בתשובה (סימן תקמב) שאף במתנה
מהני. והנה בדין אכסנאי כתב השו"ע (סימן
תרעז ס"א) "דאם יש לו פתח, פתוח לעצמו,
צריך להדליק בפתחו". וכתב במשנ"ב (ס"ק ח')
"וכיון דבזה ההדלקה אינו אלא משום חשדא,
י"א דלא יברך אם יודע שמדליקין עליו בביתו,
אבל אם אין מדליקין עליו בביתו, צריך לברך

דכיון שהוא מדליק בעצמו בודאי אינו משתתף
עמהם בפריטי, וחל עליו מדינא חובת הדלקה".
ואע"ג שכתבו בראשונים דכל הדין הנ"ל זהו
בזמן שהיו מדליקים בחוץ לפרסומי ניסא,
שאם לא ידליק איכא חשדא, אבל לדידן שאנו
מדליקין בפנים ממש אינו צריך להדליק, וכמו
שכתב הרשב"א בתשובה (סימן תקמא) לענין מה
שאמרו (שבת כג.) "חצר שיש לה שני פתחים
שצריך להדליק בשניהם משום חשדא, שעכשיו
שנהגו להדליק בפנים בתוך הבתים, אע"פ
שיש שם שני פתחים, אינו חייב להדליק אלא
באחד מהם שהכל יודעין שאין מדליקין בחוץ
וכו"ץ ע"ש. וכ"כ הסמ"ק (סי' רפ), והמרדכי
(סי' רסו) ועוד, וכן פסק הרמ"א בהגהה (שם
ובסוף סימן תרע"א). [עיי"ן כ"ז בחזון עובדיה (שם
עמ' קמ"ד) ודו"ק]. מ"מ אם רצה מדליק, דחיובי
לא מחייב, דיכול לצאת ע"י השתתפות בפריטי,
אבל אם אינו משתתף ויש לו פתח, רשאי
לברך, וכמו שכתב המשנ"ב, כנלענ"ד. וא"כ
ה"ה לבחור ישיבה שאינו יוצא ידי חובה ע"י
הדלקת הוריו מכל סיבה שהיא, רשאי לומר
אי אפשר במתנה של השמן והפתילות, ויכול
להדליק בברכה, אם יש לו פתח בפני עצמו.
וכל מה שהביא בחזון עובדיה דאין הבחורים
רשאים להחמיר על עצמם וכמו שהובא לעיל,
היינו כשהוריו מדליקים עליו ואז הם יוצאים
מדין נר איש וביתו, דיוצא ממה נפשך אם
החיוב בביתו יוצא על ידי הדלקת הוריו, ואם
החיוב שלו בישיבה יוצא על ידי ההדלקה
בישיבה שמקנים לו חלק בשמן וכיו"ב, אמנם
בבחור שהוריו דרים בחו"ל סברא נוספת יש
להתיר להדליק לפני הוריו כיון שעדיין לא
הגיע החיוב בחו"ל כלל, וכן נראה ממש"כ
מו"ר מרן הראש"ל שליט"א בילקוט יוסף
(חנוכה עמוד תצד), משא"כ בבחור שגר בארץ
חיוב ההדלקה בביתו חל בזמן שמדליק
בישיבה, מ"מ אם הוריו עדיין לא הדליקו
בודאות, יש מקום לומר שאינו רוצה להסתמך
על הישיבה מדין אכנסאי, וכ"כ בספר ברכת
יהודה (או"ח סימן ס"ו) אחר שהאריך בזה טובא,

באופן שהישיבה עושה הפסקה לכל הבחורים, לפי שיש ביניהם גם בחורים אשכנזים שידליקו בחדרם, ובישיבה מדליקים יותר מאוחר, וכן בביתו מדליקים יותר מאוחר, והוא רוצה לחוש לדעת הרמב"ם שלא יכול להדליק לאחר חצי שעה מצאת הכוכבים, שאז רשאי להדליק בחדרו בברכה.

ועיין בשו"ת אור לציון (שם) כתב "וכן בחורים שאין הוריהם מדליקים בביתם, וכגון שאינם שומרי תורה ומצוות, חייבים בהדלקת נרות חנוכה בחדרם". אלא שבהמשך דבריו כתב לגבי בחורים שהוריהם אמנם מדליקים בביתם, אך אינם מדליקים בזמן ההדלקה, אלא לאחר כמה שעות מצאת הכוכבים, דמסיק דמן הראוי דידליקו בלא ברכה. ולא ידעתי מאי שנא מאחד שאין הוריו מדליקים עליו כלל, ועוד דאיהו גופיה פסק (להלן), לגבי בחור שהוריו מתגוררים בחו"ל והוא בארץ או להפך דידליק בברכה. ומיהו מהך יש ליישב, דשאני התם דכשהוא מדליק, אצל הוריו עדיין לא הגיע זמן חיוב, וכאמור לעיל, וכמו שכתב שם שאין השעות שוות ויש שינוי בקו האופק ואין זמן חיוב ההדלקה שלו במקום שנמצא שם חל, בזמן שחל זמן חיוב ההדלקה במקום של הוריו, [דאיהו לא ס"ל כסברת החזון עובדיה שהבחורי ישיבה יוצאים בהדלקת הישיבה, ע"ש בתחילת דבריו] ויל"ע.

והסכים דבחור ישיבה שהוריו מדליקים אחר צאת הכוכבים רשאי להדליק בברכה, ע"ש באורך. אמנם יש שטענו שזה דומה לברכה שאינה צריכה כיון שעתיד לצאת ידי חובה בהדלקת הוריו, אלא שיש להשיב כיון שלדעת הרמב"ם אין להדליק אחר חצי שעה שלאחר צאת הכוכבים, אף שמרן פסק בסי' תרע"א ס"ב שמדליק והולך כל הלילה, מ"מ במקום שיש מחלוקת הפוסקים רשאי לגרום לברכה שאינה צריכה כמבואר בשו"ע (בסי' קע"ד ס"ד), וכן באור לציון (שם עמוד רפ"ב) שאף שבחור מדליק קודם הוריו מן הראוי שידליק בלא ברכה, והסביר כיון שיש אומרים בזמננו נהגו להדליק בפנים אם כן זמן ההדלקה כל הלילה, וחשיב כמדליקים בזמן ואין להקדים אותם ע"ש.

ד. ומ"מ לא יצא הדבר מידי מחלוקת, דלסוברים שעיקר חיוב ההדלקה לבחור ישיבה הוא בישיבה ממילא לא יוכל לפטור עצמו מההדלקה שמדליקים בישיבה שבמקום אחד יש הדלקה אחת, אמנם אם מדליק גם לפני שמדליקים בביתו וגם לפני שמדליקים בישיבה אין מזניחין אותו על פי דברי החיד"א לעיל, אם כי אינה עצה טובה, דממ"נ אם מאחרים בישיבה מפני ביטול תורה מדוע יפרוש מהם, ואם מדליקים בזמן צאת הכוכבים לא נכון שיסתלק מההדלקה בישיבה מדין אכנסאי לסברת החולקים שהיא ביתו, ואולי יצויר

סימן יא

(שו"ע אורח חיים תרע"ז ס"א)

תשובה:

המתארח בבית אביו בשבת קודש ואינו מתכנן לשוב לביתו כלל במהלך השבת, אינו צריך להדליק נר בביתו כלל, ואף כשיוצא מביתו אחר פלג המנחה, כיוון דבגד חנוכה העיקר הוא מקום

שאלה:

נשאלתי מפי אדם הנוסע להתארח אצל אביו בערב שבת חנוכה, האם עדיף שידליק בביתו בפלג המנחה או שיצא ידי חובה בהדלקת אביו בביתו?

הלינה, ולכן מדליק במקום שבו ישן, דהיינו בבית אביו, אמנם אם מדליק בחוץ ויוצא אחר פלג המנחה רשאי לדליק בביתו אחר פלג המנחה קודם שיוצא.

א. ראשית, יש להבדיל בין שלושה אופנים שונים בעניין המתארח חוץ לביתו בשב"ק. האחד, כאשר יוצא האדם מביתו לבית מארחו קודם פלג המנחה. שנית, ביוצא מביתו לבית מארחו אחר פלג המנחה קודם צאת הכוכבים אך מתכוון לשוב לביתו בשעת לילה מאוחרת. שלישית, ביוצא מביתו לבית מארחו אחר פלג המנחה קודם צאת הכוכבים ואין בדעתו לשוב לביתו עד למוצש"ק.

ב. אדם היוצא לבית מארחו בערב שבת קודם פלג המנחה, ודאי דאין לו להדליק נרות חנוכה בביתו בברכה כלל. וגם כשמניח נרות שיעור שמן שידלוק למשך חצי שעה מצאת הכוכבים לא ידליק, שהרי עדיין לא הגיע זמנה כלל, וכתב מרן השו"ע (או"ח תרעב ס"א) דאם טרוד יכול להקדים ולהדליקה מפלג המנחה, ומשמע דאם הדליקה קודם לכן הווי ברוכותיו ברכות לבטלה. ואפילו בערש"ק כשמדליקים הנרות מוקדם, לא ידליק קודם פלג המנחה, וכן כתב הגאון הרב שלום משאש זצוק"ל בשו"ת שמש ומגן (ח"ג סי' נו אות ז). ולכן כתב הגר"צ אבא שאול זצוק"ל באור לציון (ח"ד עמ' רנח) וכן מו"ר מרן הראש"ל הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א בילקו"י (חנוכה מהדורת תשע"ג עמ' תקד אות ג) כי באופן שיוצא מביתו קודם פלג המנחה, מהיות טוב שימנה שליח להדליק בביתו במקום הפונה לרשות הרבים, בזמן הראוי להדלקה.

ג. ובאופן שיוצא מביתו לבית מארחו בערב שבת אחר פלג המנחה קודם צאת הכוכבים אך מתכוון בדעתו לשוב לביתו בשעת לילה מאוחרת, נחלקו הפוסקים בדינו של זה, שכן לשיטת מרן השו"ע (או"ח תרע"ז ס"א) בתר לינה אזלינן, ולכן צריך לצאת ידי חובת ההדלקה בבית מארחו, אמנם להרמ"א בתר מקום אכילה

אזלינן, ולכן כשמתארח בבית חברו על אף שמתכנן לחזור לביתו בשעה מאוחרת יותר, מדליק בבית חברו המארח.

ומצינו לשיטת אחרוני זמננו הספרדים דנקטי כשיטת מרן דבתר לינה אזלינן, ובניהם הגר"צ אבא שאול זצוק"ל באור לציון (ח"ד עמ' רפז) ורבינו עובדיה זצוק"ל בחזון עובדיה (חנוכה עמ' קנה), ולכן אף כשמתארח בבית חברו, כיוון שמתכנן לשוב לביתו ואף בשעת לילה מאוחרת, מכל מקום ידליק בביתו.

ד. מיהו, כשיוצא מביתו לבית מארחו אחר פלג המנחה קודם צאת הכוכבים ואין בדעתו לשוב לביתו עד למוצש"ק, דין אורח לו כיוון שאוכל, שותה, ישן ומקבל כל שאר צרכיו בבית חברו בחינם.

ונחלקו הפוסקים אם צריך להשתתף בפרוטה עם חברו בהדלקתו. דעת הרב גן המלך (הובא בסוף שו"ת גינת ורדים) דאין צריך להשתתף בפרוטה, ומכל מקום כתב הכף החיים (או"ח תרע"ג סק"ג) דמהיות טוב שיאמר לבעה"ב שיזכה לו מעט שמן בנרותיו, ויאמר זאת בעה"ב בהדיא שמזכה לו, ובזה יצא י"ח בהדלקת נרות חברו בין שאוכל שם בחינם או בשכר.

אמנם במנוחת אהבה (ח"א פ"ד ס"י) כתב דאפילו אם אוכל שם בחינם חייב להשתתף בפרוטה, או שיקנה לו בעה"ב חלק בשמנו.

וכתב רבינו עובדיה זצוק"ל בשו"ת יחוה דעת (ח"ו סי' מג) שכל שלן בבית חברו לילה אחד או יותר, וגם אוכל שם ושותה על חשבון חברו, אין צריך להשתתף עמו בשמן כלל, וע"ע בחזון עובדיה (עמ' קנב).

ה. העולה מהאמור לעיל בנ"ד, דאם מתארח בבית אביו בשב"ק, ויוצא מביתו בערש"ק קודם פלג המנחה, ודאי שלא ידליק בביתו בברכה. ואם רוצה, יכול למנות שליח להדליק לו בזמן הראוי, דהיינו קודם הדלקת נרות

וכן אלו הנוסעים מביתם בערב שבת לשבות במקום אחר וחוזרים לביתם במוצאי שבת, בערב שבת - אם יוצאים מביתם לפני פלג המנחה ידליקו במקום שהולכים לשבות שם בשבת, ואם יוצאים מביתם לאחר פלג המנחה אזי אם הם מהנוהגים להדליק בחוץ ידליקו בביתם לפני יציאתם לדרך, ואם הם מהנוהגים להדליק בבית בפנים ואיש מאנשי הבית לא נשאר שם ידליקו במקום שהולכים שם לשבות" ע"כ. ולכן, אם אינו חוזר לביתו כלל ידליק בבית אביו, ויוצא ידי חובתו בהדלקתו, כי בעניין הנר, בטר לינה אזלינן ולכן אינו צריך להדליק בביתו כלל, וכאמור לעיל, אלא שאם מדליק בחוץ ידליק בביתו אחר פלג המנחה, כיון שעד השתא היתה דירתו שם, לכן אע"פ שמיד אח"כ נוסע לית לן בה, וכ"כ בשו"ת שבה"ל (ח"ח סי' קנ"ח).

השבת, כדעתו לחזור לישון בביתו, ולא בבית מארחו. אך אם יוצא אחר פלג המנחה לסעוד בבית אביו, ועתיד לחזור לביתו בלילה, ידליק בביתו אחר פלג המנחה, באופן שימלא בנרות כמות שמן מספקת באופן שידלקו בשיעור של כחצי שעה אחר צאת הכוכבים, שמאחר וחוזר לישון בביתו, צריך להדליק בביתו וכאמור לעיל.

אמנם בפסקי תשובות (או"ח תרעו ס"ק ד) כתב - "בנים נשואים ההולכים בלילות חנוכה לבית הוריהם, אם בדעתם ללון שם, ידליקו שם בבית הוריהם, ואם שבים לביתם לישון ידליקו בביתם, ויש מי שאומר שאם תאבסם לאכול ולשתות שם בחברת משפחתם (ולפני הדלקת הנרות הרי אסור לאכול) מותר להם להדליק שם נרות אף על פי שחוזרים אח"כ לביתם לישון.

סימן יב

(שו"ע יורה דעה ס' שכ"ד ס"א)

נילושה העיסה, הן בסוג העיסה רכה או עבה וכן שיעור העיסה המתחייב בחלה, בס"ד בהמשך נעמוד על כל אחד מהפרטים הנ"ל.

ב. ראשית, יש לדעת כי רק עיסה העשויה מאחד או יותר מחמשת מיני דגן תתחייב בהפרשת חלה וכמ"ש בשו"ע (יו"ד שכד ס"א) - "אין חייב בחלה אלא חמשת מיני תבואה" וכתב הש"ך (שם) - "אלא ה' מיני תבואה. שהן חטין ושעורים וכוסמין ושכולת שועל ושיפון כדמפרש ואזיל" ע"כ.

ג. כמו כן רק בצק שנילוש במים או באחד משבעת המשקים שסימנם י"ד שח"ט ד"ם (יין, דבש, שמן, חלב, טל, דם, מים) חייב בהפרשת חלה ובברכה. וכן פסק מרן השו"ע (יו"ד שכט ס"ח) - "עיסה שנילושה במים רותחין, בין שנתן רותחין על גבי קמח בין שנתן קמח ברותחין,

שאלה:

נשאלתי האם יש לברך על הפרשת חלה מעיסה המיועדת לטיגון סופגניות?

תשובה:

אין להפריש חלה בברכה מעיסה המיועדת לטיגון ואף כשיש בה שיעור המצטרך בהפרשת חלה. מכל מקום, ראוי להפריש חלה מעיסה זו אך ללא ברכה, ויכול להרהר הברכה בלבד. אמנם, באופן שבו נמל חלק מן העיסה הנ"ל בכדי לאפותה, ואפילו אם לקח פת הקטנה מאוד משיעור חלה, אותה פת מחייבת את כל העיסה בחלה.

א. בכדי שתתחייב העיסה בהפרשת חלה ובברכה צריכים להתקיים מספר תנאים, הן בעניין הדגן ממנו נעשית העיסה, הנוזל בו

שבלילתה רכה ואפאה בתנור או במחבת, בין שהרתיח ואחר כך הדביק, בין שהדביק ואח"כ הרתיח, חייבת בחלה ובלבד שלא על ידי משקה" וסייג דבריו בש"ך (שם) - "ובלבד שלא ע"י משקה - כלומר שאפאה שלא ע"י משקה דאילו טגנה במשקה פטורה" ע"כ. ומכל מקום אם אפאה ונתחייבה בחלה אינו מפריש חלה מן העיסה, אלא רק לאחר האפייה כיוון שבעודה עיסה רכה עדיין פטורה מהפרשה.

כמו כן, עיסה עבה אך מיועדת לטיגון ולא לאפיה יש להפריש ממנה חלה אך בלא ברכה. וכן איתא בפסחים (לז.) - "תנו רבנן: הסופגנין, והדובשנין, ואיסקריטין, וחלת המסרת, והמדומע - פטורים מן החלה וגו' אמר ריש לקיש: הללו מעשה אילפס הן. ורבי יוחנן: אמר מעשה אילפס חייבין, והללו שעשאן בחמה" ע"כ. ונתבאר מפירוש רש"י (שם) דהסופגנין הינו מאכל העשוי כספוג, והדובשנין המטוגנין בדבש, וכל אלו על אף שנראים כלחם, מכל מקום פטורין מן החלה מדכתיב (במדבר טו, יט) - "בַּאֲכֻלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ" והללו אינם לחם וטעמא, משום דמעשה אלפס הוא, משום שלחם אינו אלא האפוי בתנור כדכתיב (ויקרא כו, כו) - "לֶחְמְכֶם בַּתְּנֹר אֶחָד".

מכל מקום נחלקו הראשונים מה דינה של עיסה עבה שרוצה לבשלה או לטגנה וכאמור לעיל. וביסוד המחלוקת מונחת השאלה - האם הולכים אחר שעת הלישה, וכיון שמדובר בבלייה עבה והוי כלחם חייבת בחלה, או שמא הכל הולך אחר דעת האדם, ומה שמיעד לעשות בהמשך עם מהעיסה, וכיון שבשעה שלש, היה בדעתו לטגנה או לבשלה - פקע ממנה דין לחם ומשום הכי פטורה מן החלה.

לשיטת רבנו תם (תוספות פסחים לז:) אין הולכים אחר דעת האדם, אלא הכל הולך אחר מראה העיסה בשעה שלש, והיינו דאם היא עיסה עבה ויש עלייה כבר שם לחם, כבר נתחייבה בהפרשת חלה, ואע"פ שהיה בדעתו לבשלה או לטגנה.

חייבת, בין שאפה בתנור או באלפס בלא משקין" וכן כתב (שם ס"ט) - "עיסה שנלושה במי פירות, אפילו בלא שום מים, חייבת בחלה", וסייג דבריו בבית הלל (שם סק"א) - "והנה מה שכתב בסעיף ט' עיסה שנלושה במי פירות היינו שנלוש ביין או שמן או דבש, ודבש הוא דבש דבורים, חייבת בחלה, והוא הדין שאר פירות. ולפי זה מה שנוהגין ללוש עיסות גדולות עם דבש דבורים שיש בהם שיעור חלה למכור בשוק חייבת בחלה, והעולם אין נוהרים בזה, ואפשר דסומכין דלהרא"ש (ה"ק חלה סימן ג) עיסה שנלוש במי פירות פטור מהחלה, כמו שכתב הטור (עמוד צט) בשמו, ולכן נוהגין להקל. ונראה שיש לחוש גם לדעת הרמב"ם (בכורים ו, יב) ויפריש בלא ברכה, ועיין בש"ך (ס"ק ט), וק"ל. ע"כ, עוד כתב מרן (שם ס"י) - "יש ליזהר מללוש במי פירות שאינם משבעה משקים, אלא א"כ יערב עמהם אחד משבעה משקים (סמ"ק סימן רי"ח) ע"כ. וכמו שהסביר הט"ז (שם ס"ק ז) שאינם משבעה משקים - פירוש כגון מי ביצים שהם אינם מכשירים את המאכל לקבל טומאה, ואם ילוש שיעור חלה מה יעשה מחלתה, לשרפה אינו יכול כיון שהיא טהורה ואין שורפין קדשים טהורים, ולאכלה אינו יכול דרובן בחזקת טמאי מתים, ומיהו יכול ליתנה לכהן קטן שלא ראה קרי, כדאיתא בבכורות, כ"כ סמ"ק. על כן יערב עמהם א' משבעה משקים סימנם י"ד שח"ט ד"ם ואז יהיה מוכשר לקבל טומאה ע"כ.

ד. תנאי נדרש נוסף, שתהא העיסה מיועדת לאפיה. וכיוון שכן, עיסה שבלילתה רכה מאוד או נוזלית באופן שבו נותנים לתוך הקמח מים הרבה עד שנעשה דק ורך מאוד מחמת המים, ובכהאי גוונא ודאי דאינה ראויה לעשות ממנה לחם, אם בשלוה או טיגנוה, פטורה מהפרשת חלה לכולי עלמא. אמנם אם אפאה בתנור או טיגנה במחבת ללא שמן, מלבד מה שמורחים ע"מ שלא ישרף, חייבת בהפרשת חלה, וכן פסק מרן בשו"ע (יו"ד שכט ס"ב) - "עיסה

שורת עידול תורה

על ידו וכן פסק מו"ר הרש"ל הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א בילקו"י (יו"ד שכת ס"ב), וע"ע תבואת השדה (עמ' ל).

ה. תנאי נוסף הנצרך לצורך הפרשת חלה מלבד הנ"ל הוא שיעור העיסה. הנה בעניין זה כתב בספר החינוך (מצוה שפה) - "להפריש חלה מכל עריסה וליתן אותה לכהן, שנאמר (במדבר טו, כ) - 'רֵאשִׁית עֲרִיסַתְּכֶם חֲלָה תְּרִימוּ תְּרוּמָה', ודרשו זכרונם לברכה (עירונין פג.) ראשית עריסותיכם, כדי עיסתכם. ועיסת המדבר היתה עומר, והעומר עשירית האיפה הוא, והאיפה שלש סאין, והסאה ששה קבין, וקב ארבעת לוגין, ולוג ששה ביצים, נמצאת האיפה תל"ב ביצים, עשיריתה מ"ג ביצים וחומש ביצה, וזהו שיעור עיסה המחוייבת בחלה."

ופסק מרן (יו"ד שכד ס"א) - "אין חייב בחלה אלא חמשת מיני תבואה. ואין חייב אלא חמשת רבעים. ומדה שמחזיק מ"ג ביצים וחומש ביצה, ממלאים אותו קמח, ואותו קמח הוא שיעור חלה. וכשממלאים המדה קמח, תהיה מחוקה ולא גדושה. והיאך ישערו לדעת שהיא מחזקת מ"ג ביצים וחומש, נתבאר בטור א"ח (ועיין בא"ח סי' תנ"ו) ומשקל חמשת רבעים קמח הוא תק"כ דרה"ם מקמח חטים שבמצרים."

ונחלקו האחרונים בעניין שיעור העיסה החייבת בחלה. דעת הבא"ח (שנה ב' פר' שמיני) - "שיעור עיסה שתתחייב בחלה היא שבע מאות ושבעה ושבעים דרה"ם, שכך עולה חשבון מ"ג ביצים וחומש ביצה, שהוא שיעור עיסה החייבת בחלה, וכמ"ש הרה"ג הרח"ף ז"ל בחיים לראש דף ק"י ע"א יע"ש עכ"ל. והיינו דהיורצא לשיטתו ששיעור הפרשת חלה עם ברכה הינו 2.486 ק"ג, ועל כל פנים משיעור של 1.560 ק"ג יפריש ובלא ברכה. דעת החזו"א ששיעור ההפרשה עם ברכה הינו 2.250 ק"ג, ומכל מקום החל משיעור של 1.200 ק"ג יפריש ובלא ברכה, וע"ע בתבואת השדה (עמ' לה) ובדרך אמונה (ח"ד ביכורים פ"ו ס"ק קכו). ולשיטת

מיהו, לשיטת רבינו שמשון משאנץ (חלה פ"א מ"ה), הרמב"ם (הל' ביכורים פ"ו הי"ג והי"ד) וסיעתם, הכל הולך אחר דעת האדם בשעת הלישה. אם היה בדעתו מתחילה לאפות את העיסה, אע"פ שבהמשך נמלך בדעתו ורוצה לטגנה - חייבת בחלה, וכן להיפך באופן שבו חשב בשעת הלישה לטגנה ונמלך לאפותה חייבת בחלה, וכן ה"ה במקום שהיה בדעתו לטגנה ועשה כן ודאי שפטורה מחלה.

וכן פסק מרן להלכה בשו"ע (יו"ד שכת ס"ג וס"ד) כדעת ר"ש והרמב"ם בעניין עיסת הסופגניות שהיא עיסה עבה וז"ל - "עיסה שבלילתה עבה, וגלגלה על דעת לבשלה או לטגנה או לעשותה סופגנין או ליבשה בחמה, ועשה כן, פטורה. גלגלה לעשות ממנה לחם, ונמלך לבשלה או לטגנה או לעשותה סופגנין או ליבשה בחמה, חייבת, שכבר נתחייבה משעת גלגול. גלגלה על דעת סופגנין וכיוצא בהן, ונמלך לעשותה לחם, חייבת" ע"כ.

והעולה מאמור לעיל, כי עיסת הסופגניות על אף היותה עיסה עבה - פטורה היא מחלה, ומכל מקום כבר כתב הש"ך (שם סק"ד) ובא"ח (פר' שמיני שנ"ב ה"ד) כי יש לחוש לדעת ר"ת, שגם בעיסה עבה שלש אדעתא לטגן חייבת בחלה כיוון דלטעמיה יש ללכת אחר מראה העיסה בשעת לישה וכיוון שכבר נתחייבה בהפרשה יש להפריש ממנה, אעפ"כ יפריש בלא ברכה.

מיהו לשיטת מרן רבינו עובדיה זצוק"ל (הליכות עולם ח"ה עמ' רכד) שבאמת העיקר כדעת מרן שעיסה זו פטורה מחלה, והרוצה לצאת י"ח כל הדעות ינהג כדעת מרן השו"ע (יו"ד רכט ס"ד) דכתב - "אפילו כשעושה אותה על דעת לבשלה וכיוצא בו, אם דעתו לאפות ממנה מעט, ואפאו, אפילו אין באותו מעט שיעור חלה, כולה מתחייבת על ידו" והיינו שיקח מעט מעיסה זו לצורך אפיה ואז יתחייב לכולי עלמא בהפרשת חלה ובברכה ואילו כשאין בחלק שלקח שיעור חלה, כל העיסה מתחייבת

שורת עריל תורה

ז"ל ברכות לז, ותוס' ר"ש משאנן ז"ל פסחים לז: ד"ה כולין, דכל שפטור מן החלה אין מברכין עליה המוציא עכ"ל.

ז. ולדינא עולה דאע"ג שעיסת הסופגניות עיסה עבה היא, ויש בה השיעור המחייב בחלה, אין מפרישין ממנה חלה בברכה כיוון שמיועדת לטיגון, אולם טוב לחוש לדעת החולקים ולהפריש בלא ברכה. מכל מקום, טוב ונכון לנהוג כדעת מרן השו"ע (יו"ד רכט ס"ד) ולהפריש מן העיסה חלק קטן ולאפותו וכך יתגלגל חיוב הפרשת חלה ובברכה לכל העיסה כולה גם באופן שבחלק הנ"ל אין שיעור המחייב בהפרשה כלל. וכן פסק מרן רבינו עובדיה זצוק"ל בהליכות עולם (ח"ה עמ' רכד) וכן כתב בנו ממשך דרכו מו"ר מרן הראש"ל הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א בילקו"י (יו"ד שכט ס"ב) - "אין חיוב להפריש חלה אלא מעיסה העומדת לאפייה, אבל עיסה שבלילתה עבה, אך מיועדת לטיגון בשמן, כסופגניות וכדומה, או מיועדת לבישול במים, כמו איטריות, מעיקר הדין פטורה מהפרשת חלה. אולם יש אומרים שמאחר ועיסה זו בלילתה עבה, הרי היא חייבת בהפרשת חלה, ועל כן יש להחמיר ולהפריש חלה מעיסה זו בלא ברכה. ואם רוצים לאפות חלק מהעיסה מפרישין ממנה חלה בברכה" ע"כ.

מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל וכן סוברים רוב פוסקי הספרדים דשיעור הפרשת חלה בברכה הוא 1.560 ק"ג ובפחות מכך פטור, וע"ע בשו"ת יחווה דעת (ח"ד סי' נה) ובהליכות עולם (ח"א עמ' רפח וב"ה עמ' רכד) וכן נוהגים.

ו. דין זהה לכל האמור לעיל עלה גם בנוגע לעיסה ממנה נהגו להכין בני עדות המזרח את הספינג', ובעניינו כתב בספר הפרדס (שער הדגן) - "ואותן סופגנין הנקראים בשם ערבי 'אלספנגאי', ונקראים בלשון עברי 'סופגנין', לפי שהן עשוין כספוגין הנקראים בלע"ז 'איספונגא', מברך עליהן 'בורא מיני מזונות', אע"ג דיש להן תואר לחם קצת, ולבסוף ברכה אחת מעין שלש. דגרסינן במסכת חלה (פ"א מ"ה): תחילתו עיסה וסופו סופגנין, חייבין בחלה, פירש ר"ת ז"ל (ספר הישר סימן שד"מ), תחילתו עיסה וסופו סופגנין - אם גילגל אותה מתחילתה עבה כשאר עיסות, ולבסוף אפה אותה באילפס בשמן או בשאר משקין כעין אפיית הסופגנין, חייבת, שבלילתה היתה עבה מתחילתה. וכן אם היתה תחילתה סופגנין - שבלילתן רכה וחללין כעין הספוג, וסופה עיסה - שנאפת בתנור כשאר עיסות, חייבת, שבאחת מהן חייבת בחלה. אבל כשתחילתה וסופה סופגנין, כגון שמתחילתה ביתה רכה ונאפית באלפס ע"י משקה כגון הסופגנין, פטורין. וכתב ר"י הזקן זצ"ל (תוס' ר"י שיריליאן

סימן יג

(שו"ע אורח חיים תער"ב ס"א)

תשובה:

בליל טבילה שחל בחנוכה, הנכון הוא שתמתין האשה לשהות בבית כשהבעל ידליק נרות חנוכה בצאת הכוכבים, ולאחר מכן תלך האשה לטבול, אמנם אם האשה מוכרחת לילך לטבילה תחילה, רשאי הבעל להמתין לאשתו להדליק נרות

שאלה:

נשאלתי מידידי הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים, בדיון אשה שהולכת לטבול בחנוכה, האם הבעל ידליק בזמן מיד, או שיחכה לאשתו להדליק נרות החנוכה לכשתחזור מהטבילה?

ובניו מגיל חינוך והלאה מדליקים נרות חנוכה. והנשים והבנות שחייבות במצוות נר חנוכה יוצאות י"ח בהדלקת האב.

ב. מ"מ טוב שתהיה האשה נוכחת בשעת ההדלקה, כמו שכתבו האחרונים והביאם המ"ב (סימן תער"ב ס"ק י) וידליק כשבני הבית מקובצים יחד. ובילקוט יוסף (סימן תרע"ז ס"ק א) כתב בעת שמדליק נרות חנוכה לכתחלה יש לו לקבץ את כל בני ביתו הסמוכים על שולחנו שיהיו נוכחים בשעת הברכות וההדלקה, כדי לפרסם הנס. ובהארה (שם) כתב שכן כתב המג"א (סי' תרעב סק"ה) בשם מעגלי צדק ושאר אחרונים, וכ"כ בערוה"ש (שם ס"ה) שלכתחילה ידליק בתחלת הלילה כשבני ביתו מקובצים יחד, וקודם אכילה שאז ההיכר גדול, ואיכא פרסומי ניסא ע"כ, וראה באליה רבה (סי' תרע"ה ס"ק ז), ובבן איש חי (ש"א פ' וישב ה' חנוכה אות א) כתב ויעמדו אשתו ובניו בשעת הברכה ובשעת הדלקת כל הנרות ע"כ.

וממילא באשה שרגילה להיות נוכחת בשעת הדלקת נרות חנוכה של בעלה, ואם בעלה ידליק שלא בנוכחותה יהיה לה צער מזה שלא זכתה להיות נוכחת בשעת הדלקת נרות, כדאי שהבעל ימתין לשעה שאשתו תחזור מהטבילה, וידליק בנוכחותה, אף שמחמת ההמתנה לאשתו אינו מדליק בתחילת זמן ההדלקה שהיא מצוה מן המובחר, בפרט שלדעת הרמב"ם שאינו יכול לברך אחר חצי שעה מצאת הכוכבים, וראה מש"כ באור לציון (ח"ד עמוד רסא), שיש להיזהר שלא לאחר יותר מחמישים דקות אחר השקיעה, וכן חששו כמה אחרונים לשיטתו משום סב"ל, מ"מ הכרעת רוב האחרונים שאין לחוש לדעת הרמב"ם לפי שמרן פסק כדלעיל שמדליק והולך כל הלילה. טוב יותר לתפוס עיקר הדין ולהתחשב באשתו משום ואהבת לרעך כמוך, ובפרט שיש בזה משום שלום בית, וכבר פסק מרן ז"ל להלכה (סימן תרע"ח ס"א) מי שאין ידו משגת לקנות נר חנוכה ונר שבת, יקנה נר שבת מפני שלום ביתו. וכל

החנוכה לכשתחזור לביתה, אלא אם כן יודע שמסכמת האשה בלב שלם שבעלה ידליק הנרות בזמן צאת הכוכבים, אף שלא בנוכחותה.

א. הנה כיון שמרן השו"ע כתב (סימן תרעב ס"א) אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה, אלא עם סוף שקיעתה, לא מאחרים ולא מקדימים. וכתבו האחרונים (מ"ב שם ס"ק א) שהוא זמן צאת הכוכבים, כלומר שזמן ההדלקה לכתחילה הוא דוקא בתחילת הלילה, ואילו זמן הטבילה יכול להיות בכל שעה שהיא, גם מאוחר בלילה, לכן יש להקדים ולהדליק נרות חנוכה, ורק אחר כך תלך האשה לטבול.

אולם כיון שכתב הרמ"א (שם) די"א שבזמן הזה שמדליקין בפנים א"צ ליזהר ולהדליק קודם שתכלה רגל מן השוק (ד"ע וטור בשם תוספות), ומ"מ טוב ליזהר גם בזמן הזה. וכן כתב מרן ז"ל (שם) ומיהו הני מילי לכתחלה, אבל אם עבר זה הזמן ולא הדליק, מדליק והולך כל הלילה. וראה מה שהאריך בזה מו"ר מרן הראש"ל שליט"א בספר ילקוט יוסף (חנוכה עמודים רמח – רסב), שהעלה שמדליק בברכה כל הלילה עד עמוד השחר.

ולכן אם יש הכרח שהאשה תטבול קודם, כגון שהמקוה נסגר מוקדם וכיו"ב, אע"פ שמצות נר חנוכה נר איש וביתו, וכיון שהבעל הדליק פטר את האשה, כמו שכתב מרן ז"ל (סימן תרעא ס"ב) כדעת התוספות כמה נרות מדליק, בלילה הראשון מדליק אחד, מכאן ואילך מוסיף והולך אחד בכל לילה עד שבלייל האחרון יהיו שמונה, ואפילו אם רבים בני הבית לא ידליקו יותר. ואילו הרמ"א כתב כדעת הרמב"ם די"א דכל אחד מבני הבית ידליק, וכן המנהג פשוט. וכתב המ"ב (שם ס"ק ט) לבד מאשתו, דאשתו כגופו. ובפסקי תשובות (שם) הביא שבסימן תרע"ה (מ"ב סק"ט) כתב בשם עולת שמואל שהנשים אינן מדליקות כי הם טפילות לאנשים, ולפי"ז גם הבנות שאינן נשואות אינן מדליקות, וכן המנהג שרק האב

דברי הבני יששכר (מאמר ב' אות מ"ו ומאמר ג' אות ל"ט) בשם ס' עוללות אפרים "בדורות הראשונים שהיתה התורה חביבה עליהם, ובשעה שהתורה חביבה - פזר, היו מניחים נר חנוכה הרומז לאור תורה מבחוץ, על דרך יפוצו מעינותיך חוצה, אבל הדורות הללו שנתמעטה תורה ולומדיה וחכמי הדור אין להם כח להשיב איש מדרכו הרעה וכו', והמשכילים בעת ההיא ימשכו ידיהם מלהאיר בתורתם בראש כל חוצות ומניחו בביתו ודיו, להשיב מעוון אנשי ביתו לבד", וע"ע להצדיק מנהג זה בליקוטי מהרי"ח [ראיתי לגאונים וקדושים שאף שהיה להם חלון לרשות הרבים מ"מ הדליקו בטפח הסמוך לפתח"], נימוקי או"ח סי' זה (ועיי"ש שכותב שלזקנו בעל בני יששכר זי"ע היה מוכן עשית מזוכיכת שאם יבוא משיח צדקנו בב"א, יהיה לו מוכן תיכף להדליק בחוץ), מקראי קודש (סי' ט"ז), שו"ת דבר יהושע להגרי"מ אהרנברג זצ"ל (ח"א סי' מ'), מועדים וזמנים (ח"ב סי' ק"מ), ועוד יש להוסיף ראייה מתקיעת שופר שבתחילה היו תוקעים בתחילת היום, ומחמת הגזירה קבעוהו לאחר שחרית ושוב לא נשתנה מנהג זה אף דליכא סכנה משום דחיישינן שמא יחזור הדבר לקלקולו (גמ' ר"ה ל"ב ע"ב ותוס' שם, הובא במ"ב סי' תקפ"ח סק"ב). ע"כ. וראה עוד באורך בילקוט יוסף (חנוכה עמודים קסו - קצד), וכ"כ רבי חיים בן עטר זצ"ל בספרו חפץ ה' (שבת כא:): "וז"ל: משום דבעינן דהמדליקין נמי ראו יראו וזכור יזכרו זמן מהניסים והנפלאות יאמרו בפיהם, ואם תעשה המנורה בפתח בחצר המדליק הרי זה אינו רואה אלא כשנכנס על פתח החצר, ואחר שנכנס לחצר והיתה כאילו לא היתה ונמצא שנעשית נר חנוכה דוקא לבני רשות הרבים, ותיקן עוברים ושבים ואת עצמו לא תיקן, וג"כ בני ביתו אשר אינם יוצאים ואינם נכנסים והיו כלא היו אף להיותם בנס, ולא יזכרו ניסים אשר עשה י"י להם. וכו' אם כן בזמנם היו חוששין לבני רשות הרבים, והיינו בהיכא דליכא ריעותא לבני הבית, וכגון שהבתים פתוחים לרשות הרבים דאי פתוחים

שכן לדעת הרמ"א (סימן תרע"א ס"ז) שכתב שבזמן הזה כולנו מדליקין בפנים, ממילא עיקר פרסומי ניסא הוא לבני הבית, וכן כתבו האחרונים שכן הוא בזמננו, שהרי מרן השולחן ערוך (שם סעיף ה) פסק דנר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ. אם הבית פתוח לרשות הרבים, מניחו על פתחו, ואם יש חצר לפני הבית, מניחו על פתח החצר, ואם היה דר בעלייה שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים, מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים, ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה, מניחו על שלחנו ודיו. ע"כ, וכתב בפסקי תשובות (שם) ולפי"ז בדורות האחרונים שתהילת לאל אין חשש סכנה בהדלקת הנרות מבחוץ יש להדליק נרות חנוכה על פתח ביתו מבחוץ כעיקר התקנה, או עכ"פ על חלון ביתו הפונה לרשות הרבים, אולם רבים וטובים וביניהם גדולי עולם נהגו גם בזמננו להדליק נרות חנוכה בבית מבפנים בדלת כנגד המזוזה, ומצינו הרבה טעמים נכונים ומספיקים להצדיק מנהג זה אף שבימינו אין כלל חשש סכנה להדליק בחוץ. שכ"כ בשו"ת מנח"י (ח"ו סי' ס"ו) ומביא דברי העיטור שבהדיא משמע בדבריו שהניחו המנהג להדליק בפנים, אף שבטלה הסכנה (לשון העיטור ב"י הדברות ה' חנוכה "ובשעת הסכנה מניחו על שלחנו ודיו, ואחר שנהגו על הסכנה נהגו"), ובשם אור זרוע (ה' חנוכה אות שכ"ג) "האידינא דליכא סכנה לא ידענא מאי טעמא אין מדליקין בחצרות" מוכח שגם בזמנו היה המנהג כן, ועיי"ש במנח"י שהטעם עפ"י נגלה אפשר לומר כי 'מפני הסכנה' לאו דווקא אלא הוא הדין מפני רוחות וקור, וכמ"ש בערוה"ש (סעי' כ"ד) (וכ"ה בהדיא בריטב"א הנדמ"ח עמ"ס שבת כ"א ע"ב), ובדרכי משה (סק"ט) מביא מרבנו ירוחם "ויש נוהגים להדליקה בפנים משום דשכיחי גנבים", ובשו"ת אמרי נועם (ח"ב סי' כ"ב) מביא ממגילת תענית "ואם מתירא מפני הלצים מניחה על פתח ביתו מבפנים ובשעת הסכנה מניחו על שלחנו" וכו', משמע שיש טעם משום 'לצים' חוץ מענין הסכנה, ומוסבר עפ"י

בשעת ההדלקה לפי שיודעת שמצות נר חנוכה איש וביתו, כמבואר בשו"ע (סימן תרע"א ס"ב) שאפילו רבים בני הבית לא ידליקו יותר, וגם לרמ"א שכתב (שם) שי"א שכל אחד מבני הבית ידליק, וכתבו האחרונים לבדו מאשתו, דאשתו כגופו, באופן זה טוב יותר לחוש לדעת הרמב"ם ולהדליק בזמן ואשה יוצאת ידי חובה בהדלקת הבעל, וטוב שהנרות יהיו דלוקים בזמן שחוזרת האשה לביתה, שגם האשה תרגיש בקדושת נרות החנוכה, ואם כבר כבו תוכל להדליקם שוב ללא ברכה.

לחצר לא מתקנינן לא בני רשות הרבים ולא בני הבית. ועתה דכל בתינו פתוחים לחצר דאי עבדינן הכי ליכא פירסום לבני הבית מוכרח לעשותה בפתח הבית וכו'. ע"כ. ועוד יש להוסיף שבזמננו נהגו להלך ברחוב גם בשעה מאוחרת, לכן יש מקום לאחר בעת הצורך את זמן הדלקת הנרות.

ולכן ראוי להמתין לאשתו שידליק בזמן שתחזור מהטבילה, אולם אם יודע שאשתו מסכמת בלב שלם שבעלה ידליק בזמן צאת הכוכבים, ולא תצטער מזה שלא היתה נוכחת

סימן יד

(שו"ע אבן העזר סימן ע"ו)

שכתב הגאון רבי אליעזר פאפו בספר חסד לאלפים סימן (רמ אות ד) גבי הזמנים שאסור לשמש בהם לדעת רבינו האר"י ז"ל שכל זה הוא למי שמסתתר עם קונו ואינו בא לידי הרהור, אם מתעכב בזמנים הנזכרים, אבל מי שיצרו תוקפו ובא לידי הרהור ח"ו, ובפרט אם הוא בזמן העיבור והיניקה, כיון דלא יש המשכת נשמה לולד מותר לו לשמש בימים האלה, וכן כתב בספר כף החיים סופר (סימן רמ אות ב) וכן כתב המגן אברהם (ס"ק ג) ע"ש, ומה גם שחג החנוכה לא נזכר בדברי רבינו האר"י ז"ל בשער הכוונות ודו"ק.

ומי שהוא בעל נפש וראוי לכך, טוב שיחמיר על עצמו וימנע מהזיווג בחנוכה. ועמ"ש החבי"ף בספר נפש כל חי (מערכת ח אות פ) שיש להוסיף חומרות בכל דור ודור כנגד מה שמוסיף הסטרא אחרא, וצריך כח להתגבר נגדם, וכמ"ש בספר תולדות שמשון עמ"ס אבות (פרק ג משנה א, דף מא ע"א) וכן כתב בספר אות העולם (חלק א מערכת א, דף קטז ע"ב), ובספר חיי וחמרא (דף ט ע"א) ועיין בספר שבט מוסר להגאון רבי אליהו הכהן מאיזמיר (פרק כ אות כד) שמי שעוסק

שאלה:

נשאלתי האם יש מקום לבעל נפש לשמש עם אשתו בחנוכה.

תשובה:

יש אומרים שיש לבעל נפש למנוע מלשמש עם אשתו בחנוכה, וכל זה דוקא באופן שאשתו מסכימה בלב שלם לכך, ואינו בא לידי הרהור ח"ו, ומצד ההלכה מותר לשמש עם אשתו בחנוכה, ולא נאמרו דברים אלו אלא למצניעיהן, ולא כל הרוצה ליטול את השם יטול.

א. כן כתב בספר שושנת העמקים (עמק חנוכה עמוד עא-עב) להרה"ג אבישי טהרני שליט"א בשם בספר משפט כתוב (סימן תצד) שיש בחנוכה למנוע מלהזדווג עם אשתו, וכתב על זה מרן החבי"ף בספר מועד לכל חי (סימן כז סעיף ח) שאם יודע בעצמו דלא יכול לעמוד בעצמו מותר לו לשמש מיטתו, וכל שכן אם יכול להגיע חס וחלילה לאיסור קרי החמור ע"ש, והוסיף (עמק חנוכה שם) יש לי לסייע על קצת"ן שאם בא לידי הרהור חייב לקיים עונתו, וכמו

בקבר עי"ש: אמר אדמו"ר זי"ע, שבעל נפש שהוא מסוגל, מחמיר על עצמו, בהסכמת אשתו לנהג כדעת המקובלים, שלא לשמש מטתו בימי חנוכה, כי הימים הללו קדושים ולא ראוי וכו'.

ואז דבר מפרישות הצדיקים הקדושים, שהקדוש ברוך הוא ברא את יצר התאוה לנשים, רק בשביל קיום העולם, ורוב העולם שאינם מתנהגים בכל זה בקדושה, לכן מושכים לצד האסור והחטא, אבל מי שזוכה והתחברותו היא בקדושה גדולה וכו', זוכה למדרגות רמות.

ואדמו"ר זי"ע אמר, שצריך לקרא את סדר קריאת שמע שעל המטה לפני כן כדי שלא ידבר עמה, שאסור לדבר בשעת התשמיש, וצריך להכין את עצמו ומחשבתו מקודם, כמו שכתוב על התנא שהיה עושה כמי שכפאו שד (נדרים כ' ע"ב), והגמרא מספרת שאשתו של רבי אלעזר, רצו להתחתן אתה אחרי שנפטר אמרה כלי שנשתמש בו קודש ישתמש בו חול (בבא מציעא פד ע"ב), ומי שיכול להכיר בקדושה של הצדיק - היא רק זוגתו.

ואמר לי האדמו"ר זי"ע, שלפני כן צריך לטול ידיים, וגם הפיוס צריך להיות בקצרה, ולקרוא קריאת שמע ולא ידבר עמה בכלל, כך מדת הצדיקים אם אפשר לו, כמו שאומר מו"ז רבנו יעקב אביחצירא זי"ע בספרו הקדוש 'פתוחי חותם', על הפסוק (ויקרא יא, מד): "והתקדשתם" - זה מים לפני התשמיש, "והייתם קדושים" - זה מים אחר התשמיש. ואחר-כך הצדיקים אומרים: אוי לי ואוי לנפשי, כלומר, הם מייסרים את עצמם על עצם ההזדקקות לעניין הזה, בודאי זו מדרגה, ולא שייך שינהגו רוב העולם כך.

ודבר לגבי מדרגת מנהג אבותיו הקדושים בעניין הפרישות וכו' (סוד הוא ליראי...), וכששאלתי אותו, שהלא הוא מדאורייתא! אמר אדמו"ר זי"ע, חס ושלום, אין בזה שום אסור אם היא מוחלת...

בחסידות רוח הקודש מסייעתו להתגבר ממדריגה למדריגה, אף כשהוא אדם חלש בטבעו, הוא הנותן ליעף כח. משא"כ כשסותר דבר אחד מהפרישות והחסידות אז רוח הקודש מסתלקת ממנו, ושוב לא יכול לעמוד בקדושתו מחמת חלישות הכח. ע"ש. ועי' בספר שני לוחות הברית (בית חכמה) ע"ש.

והנה יש מהמון העם שמחפשים כל חסידות שבעולם לעשותה, ונוהגים סלסול בעצמם כאילו הם גלגול של משה רבינו, ואינם אלא כגל"ל הזה שאין הופכין בו והוא הפקר לכל, ולא כל הרוצה לעשות חסידות יבוא ויטול, כי כבר אמרו בשבת (גו.) אם עם הארץ חסיד הוא אל תדור בשכונתו, ולא אמרו אל תקרב אצלו כי מילתא דפשיטא כי הוא מצורע ובעל עבירה, ולא יקרבו אצלו כי מסתמא עליו יאמר מדקדק באיכה ומזלזל בקריאת שמע, ואינשי כגון דא יש כעפרות תבל, וכל עמא דארעא אומר גברא רבה אנא ונוהג חסידות בעצמו כאילו הוא תנא קדוש, על כן ראוי לאיש כי ידע מיעוט ערכו ולא יעשה מנהגי חסידות, ויגיע לאיסורים חמורים, ודי בזה, וכבר אמר הגה"ק רבי בונם מפשיסחא: "חסיד היינו מי שעושה לפני משורת הדין, שורת הדין - הוא לא תונו איש את עמיתו, לפני משורת הדין הוא - שאפילו את עצמו לא ירמה", והביאו בספר אמירה יפה גולדשטיין (חלק א סימן תקל דף קפח) ע"ש, ודפח"ת. וראה עוד מה שכתב בשו"ת וישב הים (ח"א סכ"א) במעלת החומרות בזמן הזה למי שבר הכי.

וכן אמר לי האדמו"ר רבי אלעזר אביחצירא זצוק"ל שיש ענין לפי המקובלים למנוע הזיווג בחנוכה, והבאתי דבריו בספר אמר רבי אלעזר (פנימי, עמודים 10-10) וכיון שענין זה ניתן לצנועים בלבד ואתאן להכא, אזכיר דבריו מה שדבר בענין הזיווג זיע"א שיהיה לפניו לנח"ר, כמש"כ רבי אליעזר פאפו זי"ע בפלא יועץ (דרושים טעם ז) כי תדרוש דרוש הנכתב בספר עושה חסד עם המחבר, שיהיו שפתותיו דובכות

והאמת, שאין לחקות כלל בעניין זה, ועניין זה נכתב רק כדי להבין דרגת הצדיקים השלמים, שמהם נלמד לאורח חיינו, להתקדש לפי בחינתנו, כל אחד במציאות שלו. עכד"ק.

ב. ויש להדגיש שדברים אלו נאמרו לבעל נפש בלבד שהוא חסיד, כש"כ רש"י (נדה טז ב ד"ה בעל נפש ופסחים מ א ד"ה בעל נפש), ובמסורת הש"ס (שם) כתב שהוא ירא שמיים וחרד על נפשו, וברבינו חננאל (שם): "בעל נפש - מתרחק מריח עבירה, ומדקדק הרבה על עצמו". ועוד ברש"י (חולין ו א ד"ה אם) שהוא אדם כשר. וראיתי שהגר"ד דבלצקי שליט"א בגיליון מרוה לצמא (ויצא תשע"ט עמוד 8) הביא בשם ערך ש"י שפרש שהוא נשמה גבוהה שיש לו לעבוד את ה' ביותר מדרגה ומסירת נפש.

ג. עוד זאת צריכים אנחנו למודעי, כיון שדברים אלו לא נזכרו בדברי רבינו האריז"ל, יש להשתדל ליישב הקבלה עם הפשט, כמו שכתב הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א בספרו מבשרת ציון (ח"א סי' ד' עמוד לו) שאין הכרח שתהא מחלוקת בין הפשט לקבלה, ובכל מקום יש להשתדל בכל עוז להשוות ביניהם ולא להמציא ניגודים, דאפושי במחלוקת לא מפשינן, וכמו שכתב בשו"ת מהרשד"ם (יו"ד סימן קצ"ב וקצ"ו, ובאבן העזר סימן רי"ז) וכן כתב בדברי הרי"ף והרמב"ם (ח"מ שצ"ב), ועיין עוד בשו"ת מהר"ם אלשיך (סימן קי"ח), ובשו"ת הראנ"ח (סימן ס"ה). והגאון החיד"א בשו"ת חיים שאל (ח"ב סי' י, ג) כתב שדוקא בדברים המפורשים בדברי רבנו האריז"ל יש לסמוך עליהם ותו לא. ע"כ. וכן כתב בשו"ת זכר יהוסף (ח"ג או"ח סי' ר"י) ובשו"ת ברכת יוסף (לרבי יוסף ידיד הלוי ח"א עמוד יא). עוד כתב ששמע מאביו הגה"צ סלמאן מוצפי זצוק"ל שבכל ענין או מנהג שלא נזכר בפירוש בדברי רבנו האריז"ל, אין להקשות, להביא ראיה, או להסיק מסקנות, ואין להגרר בזה אחר דברי שאר המקובלים שדקדקו בדברים שלא יצאו מפורשים מדברי

האריז"ל עצמו, וגם אם נזכרו בדברי הפוסקים האחרונים. ע"כ, וכזאת כתב הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל בשו"ת אור לציון (ח"ב במבוא עמוד ט"ז ד"ה אולם), שכל שהדבר אינו מפורש בדברי רבינו האריז"ל אלא מוכן מדבריו, חוזרים לכללי הפסיקה וההוראה, ואין לסמוך על דברים של נאמרו בפירוש. ע"כ.

אמנם כיון דגברא רבה קמסהיד עליה במועד לכל חי, רשאי להודיע הדבר לבעל נפש שרוצה לצאת כל השיטות, כעין שכתבו הפוסקים בהרבה מקומות, וכ"כ בספר שבעים תמרים (שבעה עינים עין ז, הו"ד בדרכי תשובה סי' קט"ז ס"ק קי"א ובילקוט ביאורים נדה יב: בפניני הלכה).

ד. עוד יש להוסיף כיון שהיא מצוה של בין אדם לחברו ומחובתו, לפי גדרי מצות עונה, כל אדם לפי גדרו כמבואר בשו"ע אבן העזר (סי' ע"ו ס"ב), צריך לידע בכרוך שאשתו מסכימה ומוחלת לו כמו שהתיר בזה בשו"ע (שם ס"ו) וברמ"א (שם ס"ה) בשם הראב"ד דאם נותנת לו רשות, ת"ח יכול לילך בכל מה שתתן לו רשות.

הא לאו הכי, לא יחנה בחסירות (שיהדר אחר חומרה וחסירות, ויבטל ח"ו עשה דאורייתא של ועונתה לא יגרע), ומפורסמים דברי רבינו הרא"ש, בפירושו למשנה ריש פאה (א, א) וז"ל: מסיק מהך קרא אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וכי יש צדיק טוב, ויש צדיק שאינו טוב, אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, וע"ז נאמר כי פרי מעלליהם יאכלו, כי הקדוש ברוך הוא חפץ יותר במצות שיעשה בהם גם רצון הבריות, מבמצות שבין אדם לקונו. וכבר כתב החיד"א במורה באצבע (אות רמ"ו) וז"ל: "זהו עיקר העבודה לשמור העיקרים ולהוסיף, לא לזלזל בעיקר ולקיים את התוספת", וראה עוד מה שהארכו בזה בס"ד בשיחות חיזוק (שמות עמוד פח, דברים עמוד שע"ה שע"ז בעבודות עם רבי ישראל סלנטר זי"ע) עיין שם ותרוה נחת.

מפתחות

סימן י'

בענין הדלקת נרות חנוכה לבחורי ישיבה ספרדים העלה שאינם חייבים מן הדין בהדלקת נרות חנוכה, באות א באר מהראשונים משום שיוצאים בהדלקת הנרות של הוריהם. ובאות ב העלה שאפילו בחור שאין הוריו מדליקים עליו, או שמדליקים זמן רב אחרי צאת הכוכבים יוצא בהדלקת הישיבה מדין אכסנאי, ולא ידליק בברכה בישיבה לפני שמדליקים הוריו, אמנם אם רצה להדליק לפני שמדליקים בישיבה ולפני שמדליקים הוריו אין מזניחין אותו. ובאות ג הביא מהחזון עובדיה שאם הורי בחור הישיבה דרים בחו"ל כגון בארצות הברית וכדו', שזמן ההדלקה אינו כזמן ההדלקה בא"י, רשאי להדליק בברכה קודם שהדליקו הוריו, ובאר סברתו שם, ובאות ד כתב שלפי זה בחור ישיבה הדר בארץ יותר טוב שלא ידליק בחדרו בברכה אף לפני שהוריו מדליקים דלא יצא הדבר מידי מחלוקת, רק אם רצה להדליק לפני שמדליקין בישיבה ולפני שמדליקין הוריו אין מזניחים אותו.

סימן י"א

בענין המתארח בבית אביו בשבת קודש ואינו מתכנן לשוב לביתו כלל במהלך השבת, באות א' כתב שיש ביניהם ג' חלוקות, ובאות ב' העלה שביוצא מביתו קודם פלג המנחה אינו יכול להדליק נר בביתו, ובאות ג' הביא מחלוקת הפוסקים שלדעת השו"ע מקום לינה הוא העיקר ולדעת הרמ"א מקום האכילה הוא העיקר, ובאות ד' הביא דכשיוצא מביתו אחר פלג המנחה, כיוון דבגד חנוכה העיקר הוא מקום הלינה, ולכן מדליק במקום שבו ישן, דהיינו בבית אביו, ובאות ה' כתב אם מדליק בחוץ ויוצא אחר פלג המנחה רשאי לדליק בביתו אחר פלג המנחה קודם שיוצא, וכ"כ בשה"ל ובפסקי תשובות.

סימן י"ב

בענין הפרשת חלה העלה באותיות א' ב' ג' שאין להפריש חלה בברכה מעיסה המיועדת לטיגון ואף כשיש בה שיעור המצטרך בהפרשת חלה. מכל מקום, ראוי להפריש חלה מעיסה זו אך ללא ברכה לחוש לדעת הר"ש וסיעתו וכדעת הש"ך, ויכול להרהר הברכה בלבד. ובאות ד' כתב שעיסה רכה שאפאה חייבת בחלה, ובאות ה' הביא מחלוקת האחרונים בשיעור הפת המחייב את העיסה, ובאות ו' ז' באר שבאופן שבו נמל חלק מן העיסה הנ"ל בכדי לאפותה, ואפילו אם לקח פת הקטנה מאוד משיעור חלה, אותה פת מחייבת את כל העיסה בחלה.

סימן י"ג

בליל טבילה שחל בחנוכה, הנכון הוא שתמתין האשה לשהות בבית כשהבעל ידליק נרות חנוכה בצאת הכוכבים, שהוא הזמן המובחר של הדלקת נרות חנוכה, כדי שתהיה נוכחת בשעת ההדלקה כמו שכתבו האחרונים, ולאחר מכן תלך האשה לטבול לפי שזמנה כל

הלילה, אמנם אם האשה מוכרחת לילך למבילה תחילה, רשאי הבעל להמתין לאשתו להדליק נרות החנוכה לכשתחזור לביתה, מפני שהעיקר להלכה שזמן הדלקת נרות חנוכה כל הלילה, ובפרט שגם בזמננו הרבה נהגו להדליק בתוך הבית, אלא אם כן יודע שמסכמת האשה בלב שלם שבעלה ידליק הנרות בזמן צאת הכוכבים, אף שלא בנוכחותה, לפי שמצות הדלקת נר חנוכה היא נר איש וביתו, והיא יוצאת ידי חובה בהדלקה שמדליק בעלה, ומצוה מן המובחר להדליק בצאת הכוכבים כדעת השו"ע ולחוש לכתחילה לדעת הרמב"ם.

סימן יד'

בענין מצות עונה בחנוכה, הביא באות א שכתב בספר משפט כתוב (סימן תצד) שיש למנוע התשמיש בחנוכה וכ"כ במל"ח (ס' כ"ז ס"ח), וכתב שם שזהו דוקא שאינו בא לידי הרהור ח"ו, ולא נאמרו דברים אלו אלא לבעל נפש, ולא כל הרוצה ליטול את השם יטול. והביא שכן אמר רבי אלעזר אביחצירא זיע"א לבעל נפש דוקא, והביא גם מה שאמר בענין התשמיש, ובאות ב' באר מהראשונים שבעל נפש הוא חסיד המדקדק על עצמו, ובאות ג' כתב שאין לחוש לדברי שאר המקובלים מה שלא נזכר בפירוש בדברי רבינו האריז"ל, אמנם כיון שאמרם גברא רבא רשאי להודיע לבעל נפש שרוצה לצאת ידי חובת כל השיטות, ובאות ד כתב שכל זה דוקא באופן שאשתו מסכימה בלב שלם לכך כמבואר בשו"ע (אבהע"ז ס' ע"ז ס"ו).

בשורת טובה לאוהבי התורה ולומדיה

לה"י בני"י עמ"י עש"י

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים

לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת הגולי הגור שליט"א
והתקבלו בס"ד באהבה רבה
בהיכלי התורה

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

בשורה טובה לאנשי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בהקיד"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בהקיד באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

הספרים מעוטרים בהסכמת גדולי הדור שליט"א מלאים בהלכות בקניני תורה ובדרכים לעבודת ה' יתברך משולבים בסיפורים על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים בהלכה לזיכוי הרבים

וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם

ניתן להקדיש פרשיות

לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

052-7627127 אש.ש. אש.ש. X

לקבלת גיליונות אלו חינם
יש לשלוח בקשה למייל:
toraoren@gmail.com

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000